

Νοέμβριος 2017

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Νοέμβριο 2017 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 2,8 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2017. Η αύξηση οφείλεται στην ενίσχυση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και, σε μικρότερο βαθμό, στην καλύτερευση του κλίματος στις κατασκευές, στη μεταποίηση και μεταξύ των καταναλωτών.

Η άνοδος του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες ήταν αποτέλεσμα σημαντικής βελτίωσης των αξιολογήσεων για την οικονομική κατάσταση και ζήτηση του τελευταίου τριμήνου καθώς και αναθεώρησης προς τα πάνω των προσδοκιών για τον κύκλο εργασιών. Η καλύτερευση του κλίματος στις κατασκευές συνδέεται με λιγότερο απαισιόδοξες απαντήσεις για τα υπό εξέλιξη έργα. Το θετικότερο κλίμα στη μεταποίηση οφείλεται σε λιγότερο δυσμενείς αξιολογήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και θετικότερες εκτιμήσεις για την παραγωγή του επόμενου τριμήνου.

Η μικρή υποχώρηση του κλίματος στο λιανικό εμπόριο συνδέεται με δυσμενέστερες αξιολογήσεις για τα τρέχοντα αποθέματα και με προς τα κάτω αναθεωρήσεις των εκτιμήσεων για τις πωλήσεις κατά τους επόμενους τρεις μήνες.

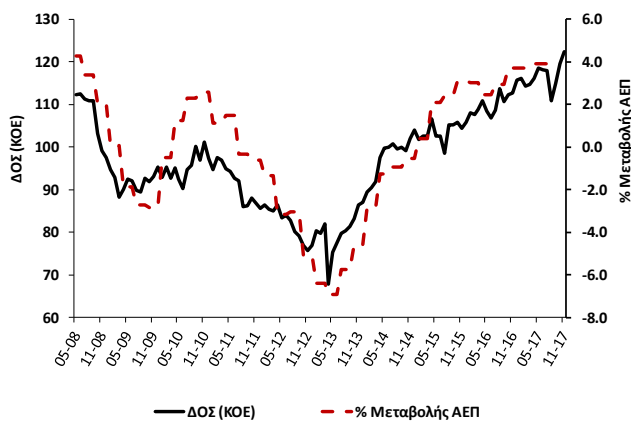
Η ενδυνάμωση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη οφείλεται στις ευνοϊκότερες απαντήσεις για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση στην Κύπρο καθώς και για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας κατά τους επόμενους 12 μήνες.

Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών.



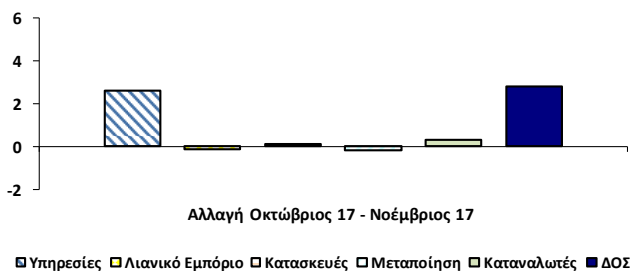
Τον Νοέμβριο 2017 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο αυξήθηκε κατά 2,8 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2017.¹ Κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2017, ο ΔΟΣ κινείται σε ιστορικά ψηλά επίπεδα, ωστόσο παρουσιάζει σημαντική μεταβλητότητα λόγω έντονων διακυμάνσεων στο επιχειρηματικό κλίμα των υπηρεσιών. Οι ψηλές τιμές που καταγράφει ο ΔΟΣ μέσα στο 2017 φανερώνουν εδραίωση της ανάπτυξης, αν και η μεταβλητότητα του δείκτη ενδεχομένως να υποδηλώνει αβεβαιότητες στο οικονομικό περιβάλλον.

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ²



Η αύξηση του ΔΟΣ τον Νοέμβριο οφείλεται στην άνοδο του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και, σε μικρότερο βαθμό, στην ενίσχυση του κλίματος στις κατασκευές, στη μεταποίηση και μεταξύ των καταναλωτών (Διάγραμμα 2).

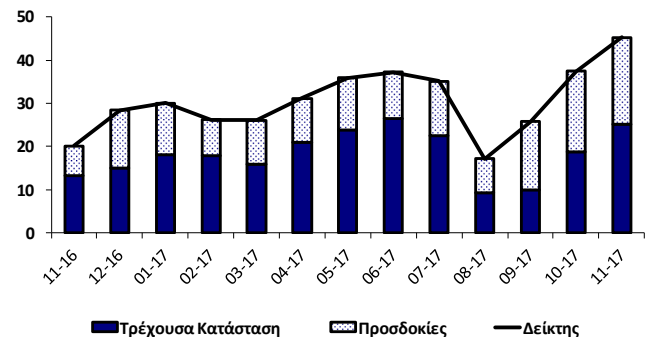
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της



Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3, Πίνακας 1). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και

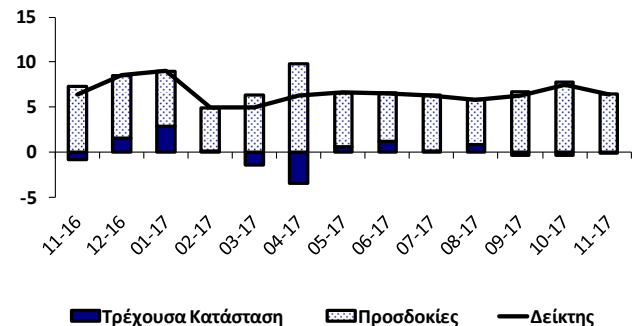
τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο κατέγραψαν βελτίωση και, παράλληλα, οι εκτιμήσεις τους για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο ήταν πιο αισιόδοξες. Τον Νοέμβριο, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόλησή τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν θετικότερες, ενώ οι προσδοκίες τους για τον αριθμό των εργαζομένων το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, αν παρέμειναν σε θετικά επίπεδα. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω συγκριτικά με τον Οκτώβριο.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)



Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα επιδεινώθηκε λόγω χειροτέρευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του τελευταίου τριμήνου σημείωσαν βελτίωση αν και οι αξιολογήσεις για τα τρέχοντα αποθέματα παρουσίασαν αυξητικές τάσεις, επιβαρύνοντας το κλίμα. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις και τις παραγγελίες σε προμηθευτές αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω σε σχέση με τον Οκτώβριο. Οι εκτιμήσεις για τη μελλοντική απασχόληση δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές τους τελευταίους μήνες. Οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο παρέμειναν στα θετικά επίπεδα του Οκτωβρίου, προμηνύοντας κάποιες αυξητικές τάσεις στις λιανικές τιμές.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)



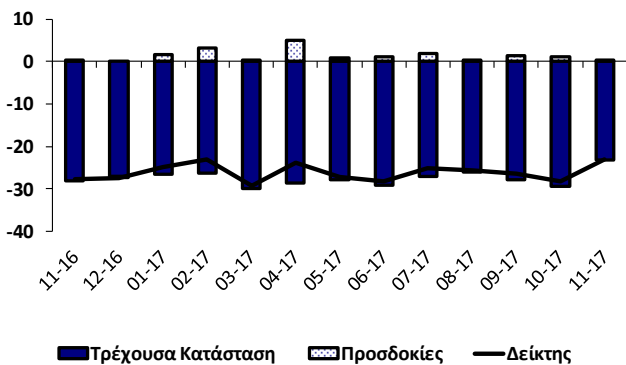
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα καλύτερευσε λόγω βελτίωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Σε σχέση με τον Οκτώβριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τη δραστηριότητά

¹ Από το Φεβρουάριο 2017 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

² Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2017 (Προκαταρκτική εκτίμηση)", Στατιστική Υπηρεσία 14/11/17).

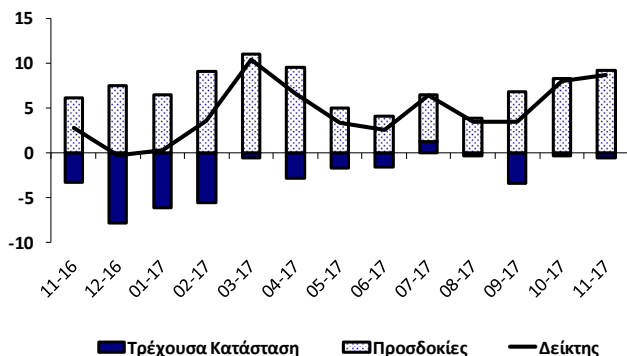
τους το τελευταίο τρίμηνο και οι απαντήσεις τους για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ήταν πιο αισιόδοξες. Τους τελευταίους μήνες οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων τους δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές. Τον Νοέμβριο, οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν σημαντικά προς τα πάνω.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)



Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα κατέγραψε μικρή βελτίωση λόγω καλύτερευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 6, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες καθώς και οι αξιολογήσεις τους για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες και τις παραγγελίες για εξαγωγές σημείωσαν σημαντική βελτίωση. Τον Νοέμβριο, τα τρέχοντα αποθέματα των τελικών προϊόντων αξιολογήθηκαν ως αυξημένα συγκριτικά με τον Οκτώβριο, αποδυναμώνοντας το κλίμα. Οι προσδοκίες για την παραγωγή, την απασχόληση και τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

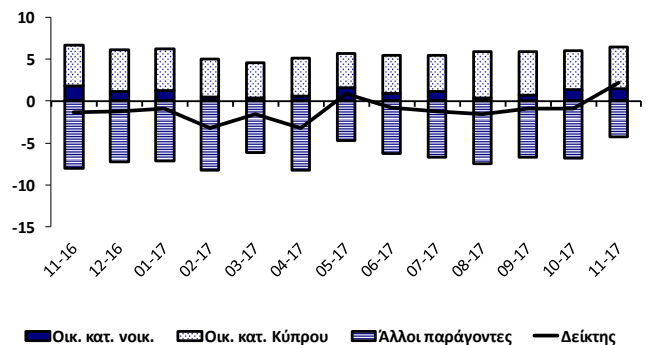
Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)



Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Νοέμβριο βελτιώθηκε συγκριτικά με τον Οκτώβριο. Οι απαντήσεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώθηκαν οριακά, ενώ οι προσδοκίες τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες παρέμειναν σταθερές στα θετικά επίπεδα του Οκτωβρίου. Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την τρέχουσα

οικονομική κατάσταση στην Κύπρο παρέμειναν σταθερές σε θετικά επίπεδα για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ οι προσδοκίες τους για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση στη χώρα ήταν ελαφρώς πιο ευνοϊκές συγκριτικά με τον Οκτώβριο. Επίσης, οι καταναλωτές εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι, σε σχέση με τον Οκτώβριο, για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας τους επόμενους 12 μήνες, με το ποσοστό που αναμένει μείωση στον αριθμό των ανέργων να υπερσιχύει του ποσοστού που διαβλέπει άνοδο (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)



Τον Νοέμβριο, οι αντιλήψεις των καταναλωτών για τις τιμές τους τελευταίους 12 μήνες, παρέμειναν αμετάβλητες, με την τάση για σταθερές/μειωμένες τιμές να επικρατεί. Οι προσδοκίες των καταναλωτών για τις τιμές τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω, χωρίς όμως να αναμένονται ουσιαστικές αυξήσεις.

Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές και οι προθέσεις τους για τέτοιες αγορές, σημείωσαν οριακή χειροτέρευση και βελτίωση αντίστοιχα. Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι απόψεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για αποταμίευση ήταν δυσμενέστερες και, ταυτόχρονα, η στάση τους προς την αποταμίευση καταγράφηκε οριακά αρνητικότερη.

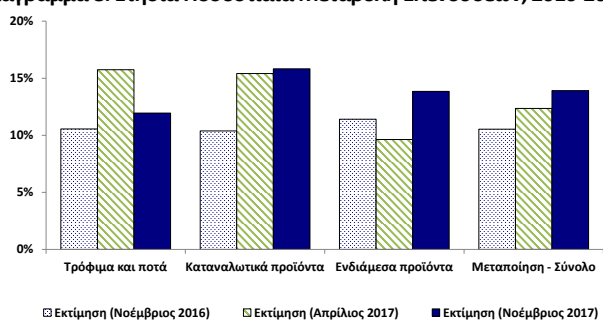
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Νοέμβριο 2017 αυξήθηκε κατά 2,8 μονάδες σε σχέση με τον Οκτώβριο 2017. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του κλίματος στις υπηρεσίες λόγω βελτίωσης της παρούσας κατάστασης και των προσδοκιών. Οι ευνοϊκότερες απαντήσεις των καταναλωτών για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση στην Κύπρο και τις μελλοντικές συνθήκες στην αγορά εργασίας, όπως, επίσης, και η ενίσχυση του κλίματος στις κατασκευές και στη μεταποίηση, συνέβαλαν στην άνοδο του ΔΟΣ τον Νοέμβριο. Το κλίμα στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε λόγω αναθεωρήσεων προς τα κάτω των εκτιμήσεων για τις πωλήσεις και δυσμενέστερων αξιολογήσεων για τα αποθέματα.

Έρευνες Επενδύσεων

Οι Έρευνες Επενδύσεων διεξάγονται μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και στοχεύουν στη συλλογή πληροφοριών για τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα στοιχεία συλλέγονται δύο φορές το χρόνο, Απρίλιο και Νοέμβριο, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων στις διάφορες χώρες της ΕΕ. Οι έρευνες στην Κύπρο διενεργούνται τηλεφωνικώς ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 300 επιχειρήσεων, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Στις έρευνες Απριλίου και Νοεμβρίου χρησιμοποιούνται διαφορετικά ερωτηματολόγια. Τον Απρίλιο οι επιχειρήσεις δηλώνουν τυχόν μεταβολές στις επενδύσεις τους την προηγούμενη χρονιά σε σχέση με πριν δυο χρόνια, και την τρέχουσα χρονιά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η έρευνα του Νοεμβρίου περιλαμβάνει πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο, για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και τον σκοπό που διεξάγονται οι επενδύσεις. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται κατά διάφορους υποτομείς της μεταποίησης όπως τρόφιμα/ποτά, καταναλωτικά προϊόντα και ενδιάμεσα προϊόντα.

Στο Διάγραμμα 8 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με την ποσοστιαία ετήσια μεταβολή των επενδύσεων το 2017 σε σχέση με το 2016 στον τομέα της μεταποίησης, καθώς και σε ορισμένους υποτομείς της.³ Σύμφωνα με την Έρευνα του Νοεμβρίου 2016, οι επιχειρήσεις εκτίμησαν, κατά μέσο όρο, ότι οι επενδύσεις τους το 2017 θα αυξάνονταν κατά 11% σε σχέση με το 2016. Στην Έρευνα Απριλίου 2017 οι επιχειρήσεις παρουσίαστηκαν ελαφρώς πιο αισιόδοξες απ' ό,τι στην Έρευνα Νοεμβρίου 2016, με την εκτίμηση της ποσοστιαίας μεταβολής των επενδύσεων για το 2017 σε σχέση με το 2016 να διαμορφώνεται στο 12%. Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2017 που μόλις ολοκληρώθηκε, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις επενδύσεις τους το 2017 έχουν αναθεωρηθεί προς τα πάνω, με την ποσοστιαία μεταβολή σε σχέση με το 2016 να καταγράφεται στο 14%.

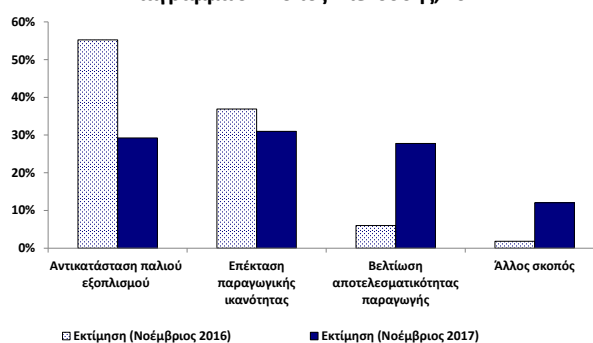
Διάγραμμα 8: Ετήσια Ποσοστιαία Μεταβολή Επενδύσεων, 2016-2017



Τον Νοέμβριο 2017, η πιο αισιόδοξη εκτίμηση για την μεταβολή στις επενδύσεις προέρχεται από τον κλάδο των καταναλωτικών προϊόντων (16%), ενώ η μικρότερη άνοδος στις επενδύσεις εκτιμάται στον κλάδο τροφίμων και ποτών (12%). Συγκρίνοντας τις εκτιμήσεις Απριλίου

2017 και Νοεμβρίου 2017 παρατηρείται αναθεώρηση των εκτιμήσεων προς τα κάτω στον υποτομέα τροφίμων και ποτών που εκτιμούσε και τη μεγαλύτερη αύξηση (16%) τότε· αντίθετα, οι εκτιμήσεις στους κλάδους των καταναλωτικών και ενδιάμεσων προϊόντων αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω. Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα Νοεμβρίου 2016 και Νοεμβρίου 2017 παρατηρείται αναθεώρηση των εκτιμήσεων προς τα πάνω σε όλους τους υποτομείς.

Διάγραμμα 9: Σκοπός Επένδυσης, 2017



Στο Διάγραμμα 9 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με τον σκοπό της επένδυσης για το 2017.⁴ Στην Έρευνα Επενδύσεων Νοεμβρίου 2016, περίπου οι μισές επιχειρήσεις ανέφεραν ότι οι επενδύσεις που σκόπευαν να πραγματοποιήσουν κατά τη διάρκεια του 2017 αφορούσαν στην αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού. Η έρευνα Νοεμβρίου 2017 δείχνει ότι η κατανομή των επενδύσεων στους διάφορους σκοπούς έχει τροποποιηθεί σε σχέση με το τι δηλώθηκε το 2016. Σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματα, οι επενδύσεις στη μεταποίηση το 2017 σχετίζονται κυρίως με επέκταση της παραγωγικής ικανότητας, αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού και βελτίωση της αποτελεσματικότητας παραγωγής.

³ Στις επενδύσεις περιλαμβάνονται τόσο η αντικατάσταση του παλιού εξοπλισμού της επιχείρησης, όσο και η απόκτηση νέου εξοπλισμού, η αγορά ή κατασκευή νέων κτιρίων, η επέκταση παλιών κτιρίων και άλλα έργα υποδομής, όπως είναι τα έργα για έλεγχο της ρύπανσης, βελτίωση της ασφάλειας κλπ. Τα στοιχεία της Έρευνας Επενδύσεων δεν προσαρμόζονται για εποχιακές διακυμάνσεις.

⁴ Και στις δύο έρευνες (Νοέμβριος 2016, 2017) η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (πάνω από 70%) δήλωσε ότι δεν θα προβεί σε καμία μορφή επένδυσης το 2017.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2016		2017										
	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	112.6	115.6	116.1	114.2	114.8	116.1	118.4	118.2	117.9	110.9	115.0	119.5	122.3
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	20	28	30	26	26	31	36	37	35	17	26	37	45
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	19	30	27	28	23	30	35	36	34	14	15	26	34
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	21	15	27	26	25	33	37	44	34	15	15	30	41
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	21	40	36	25	31	31	36	32	38	23	48	56	60
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-2	-4	-6	-1	-1	6	2	6	2	1	1	3	8
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-5	-4	11	4	3	5	4	6	3	4	11	12	7
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	4	-1	0	7	3	0	3	4	4	0	2	-8	-3
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	6	9	9	5	5	6	7	7	6	6	6	8	6
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-6	-2	8	8	3	-3	1	8	6	11	2	6	10
Τρέχοντα αποθέματα ³	-4	-6	0	7	7	8	0	5	6	9	3	7	11
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	22	21	19	14	19	29	18	16	19	15	20	24	19
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	8	3	3	2	9	10	9	11	4	4	9	16	9
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-1	0	0	0	-3	1	1	-1	0	1	0	1	0
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	6	4	-3	3	1	5	7	6	2	8	6	9	9
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-28	-27	-25	-23	-29	-24	-27	-28	-25	-26	-26	-28	-23
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	11	5	8	2	-4	4	10	6	-1	8	6	-4	7
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-56	-54	-53	-53	-60	-58	-56	-58	-54	-52	-56	-59	-47
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	1	-1	3	7	1	10	2	2	4	1	3	2	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	2	-2	-3	3	4	4	3	6	2	3	9	7	14
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	3	0	0	4	10	7	3	3	6	4	3	8	9
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	7	6	6	12	12	17	22	11	4	10	9	4	18
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-39	-39	-39	-32	-18	-27	-22	-21	-15	-12	-22	-17	-6
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-36	-44	-40	-20	-19	-30	-33	-18	-26	-20	-18	-22	8
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-29	-16	-21	-16	-17	-18	-17	-17	-18	-11	-12	-16	-5
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	18	22	19	27	33	28	15	12	16	11	21	25	28
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	-1	-2	-1	-1	0	8	6	12	-2	1	3	5	6
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-1	0	4	-4	1	3	1	2	-3	-7	0	-2	1
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-1	-1	-1	-3	-2	-3	1	-1	-1	-2	-1	-1	2
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-13	-15	-12	-8	-8	-9	-7	-8	-3	-7	-7	-6	-5
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	7	5	5	2	2	2	6	4	4	1	3	6	6
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	8	9	14	16	14	14	16	18	16	19	18	18	18
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	19	20	20	18	16	18	16	19	17	22	21	18	20
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-18	-17	-7	-10	-5	-13	-9	-15	-20	-15	-15	-12	-12
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-14	-16	-10	-5	-7	-9	-8	-11	-12	-11	-9	-10	-6
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	-9	-11	-14	-6	-11	-8	-16	-12	-12	-14	-10	-5	-17
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-23	-23	-16	-20	-24	-24	-15	-20	-13	-17	-19	-16	-18
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-22	-26	-28	-29	-26	-26	-25	-29	-27	-29	-31	-28	-27
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-13	-21	-23	-21	-21	-13	-11	-11	-14	-15	-17	-15	-18
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-41	-40	-43	-39	-35	-41	-35	-37	-39	-44	-37	-33	-34
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	9	6	7	8	10	10	10	13	14	10	12	13	13

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

Συντονιστής Έρευνας: Νικολέττα Πασιουρτίδου

Ερευνητές: Χαράλαμπος Καραγιαννάκης

Χρίστος Παπαμιχαήλ

Αλέξανδρος Πολυκάρπου

Σύμβουλος: Καθ. Έλενα Ανδρέου

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

**Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy,
Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy**